

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čekovni rač. 10.903.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Besedna bitka za razorožitev.

V Zenevi zboruje svetovni parlament, da reši vprašanje razorožitve. Ali ga bo rešil? Eden vprašaj ne zadostuje, morali bi napraviti več vprašajev. Ako bi vse bilo odvisno od besed, bi to težavno in pereče vprašanje bilo na tem ženevskem zasedanju rešeno. Vsi odposlanci posameznih držav, ali bolje rečeno posameznih vlad, so se izjavili za razorožitev. Ženevski govori se kar topijo in cedijo miroljubnosti in pripravljenosti k razoroženju. Zastopnik Italije zunanji minister Grandi se je v svojem za razorožitev se v nemajočem govoru pritoževal o prevlasti orožja, o kateri se po krivici govori, da je v službi pravice.

Tudi japonski delegat Mačudejra je zapiskal na mirovno piščal ter je svoj govor zaključil z besedami: »Japonska je pripravljena storiti vse, kar je v njeni moči in v mejah političnih možnosti, da se znižajo izdatki za oboroževanje in porabijo v boljše namene, pod pogojem, da ne bo ogrožena varnost države. Upamo, da se bodo prijateljski odnošaji in zaupanje med posameznimi narodi okrepili z vzajemnim naporom vseh držav, da dosežemo mir, po katerem vse človeštvo tako željno hrepeni.« Škoda, da ni bil sprejet predlog kitajskega odposlanstva, naj bi se v sejni dverani v Zenevi napravila pojačena radio-sprejemna postaja. Tako bi bilo mogoče slišati v Zenevi gromenje japonskih topov izpred Šangaja, katero noben človek tudi z najmilejšimi in najbolj sladkimi besedami ne more pretolmačiti kot pesem skladnosti in miru. Da so se tudi zastopniki vseh drugih držav, počenši od Angleža Simona preko Nemca Brüniga in Rusa Litvinova do odposlanca poslednje države, izjavili kot pristasi in zagovorniki mirovne in razorožitvene ideje, ni treba posebej poudariti; zadostuje namreč, da to zabeležimo.

Omeniti pa je posebno treba francoski razorožitveni načrt, ki ga je na razorožitveni konferenci predložil ter vneto in spretno zagovarjal minister Tardieu. Ta načrt je zasnovan na podlagi načela, da je treba prej narodom zagotoviti varnost in šele potem misliti na razorožitev. Ima to prednost, da se opira na Zvezo narodov, katere moč naj se zepi s tem, da se da Zvezi na razpoložbo oborožena sila. Zveza narodov nikakor ne more prisiliti kršileca miru, da odloži orožje, ker nima na razpoložbo oborožene sile. V smislu francoskega

predloga je treba temu velikemu nedostatku odpomoči s tem, da članice dajo Zvezi narodov na razpoložbo oborožene čete. Prav v kitajsko-japonskem sporu se je Zveza narodov pokazala brez vsake moči radi tega, ker ne razpolaga s silo, s katero bi lahko svoje sklepe tudi udejavila. Glede oboroženih sil na suhem in na morju pravi predlog, da jih bodo smele imeti samo tiste države, ki se obvežejo, da bodo del teh stavile na razpoložbo Zvezi narodov, če bi jih ta rabila. Ta določba zadeva predvsem težko topništvo in ladje, oborožene s težkim topništvom ter podmornice nad določeno tonažo. Treba je ustanoviti mednarodno vojno policijo, ki naj bi bila na razpoložbo Zvezi narodov, da lahko napravi red v primeru mednarodnega spopada. Francija bi bila pripravljena dati na razpoložbo eno brigado vojaštva, eno pomorsko divizijo in mešano skupino letalstva. V primeru spora bi bila obveznost posameznih držav glede oborožene sile, ki naj jo stavijo na razpoložbo Zvezi narodov, različna, glede na to, kje je vojna izbruhnila. — V svojem govoru, s katerim je tolmačil in zagovarjal francoski načrt, je Tardieu med drugim poudaril, da je za omejitev oboroževanja predvsem treba izpolniti 4 pogoje, ki so neobhodno potrebni in nujni pred vsako razorožitvijo. Ta vprašanja so varnost, izvrševanje splošnih obveznosti, ki jih imajo izpolnjevati posamezne države, upoštevanje zemljepisnega položaja držav in posebne okoliščine. Vsak pravi in izvršljivi razorožitveni načrt mora temeljiti na pravih Zvezah narodov, kakor v resnici temelji francoski načrt. Zveza narodov ne sme ostati slabotno društvo, kakor je bila dosedaj, marveč se mora ojačiti. Miru tako dolgo ne bo, dokler se ne okrepi Zveza narodov, edina sila na svetu, ki bi mogla uspešno preprečiti kršitev miru.

*

Mussolini pri papežu. Dne 11. februarja, na dan tretje obletnice lateranske pogodbe, je sprejel papež Pij XI. italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija v svoji zasebni kužni z izrednimi častmi in se je razgovarjal z njim eno uro. Ob priliki Mussolinijevega poseta v Vatikanu

je bila vsa vatikanska država v zastavah in vatikansko glasilo je izšlo v posebni izdaji. Mussolini se je pripeljal v Vatikan z velikim spremstvom fašistov, vojaštva in avtomobilov. Na trgu sv. Petra je pričakovala Mussolinija papeževa garda. Po razgovoru s papežem se je podal Mussolini z vsem spremstvom k vatikanskemu državnemu tajniku kardinalu Pacelliju, pri katerem se je pomudil pol ure. Po ogledu vatikanske palače je šel ministrski predsednik v cerkev sv. Petra, kjer je pokleknil pred glavnim oltarjem ter nad grobom sv. Petra in je tamkaj molil. Istega dne popoldne je sprejel Mussolini vatikanskega državnega tajnika kardinala Pacellija, ki mu je vrnil opoldanski obisk.

Hindenburg je pristal na to, da bo prevzel kandidaturo za predsednika nemške republike.

Japonci neprestano izkrcavajo pred Šanghajem nove čete, s katerimi napadajo trdnjavo Vusung, ki je pa odslej odbila vse napade in je stala Japonce težke žrtve. Japonske čete so v Šanghaju korakale skozi mednarodni del mesta in so tamkaj celo pretepli ameriškega podkonzula in še nekega drugega ameriškega državljana. Radi teh dogodkov je zavladalo veliko ogorčenje med inozemci proti Japoncem. Kitajci dobivajo od vseh strani ojačenja in so pripravljene, da se branijo do zadnjega moža. Te dni je pričakovati srditih bojev med napadalci Japonci ter med branitelji Kitajci.

*

Slike iz vojne na vzhodu.

Vojna med Japonci in Kitajci ni sicer bila napovedana, kakor je doslej bila navada med civiliziranimi narodi, marveč so se začele srdite borbe med japonskimi in kitajskimi četami ter trajajo naprej. Japonci so zavzeli s svojo dobro oboroženo armado najvažnejše postojanke v Mandžuriji, naposled mesto Harbin ob vzhodno-kitajski železnici. Pred najvažnejšim kitajskim trgovskim mestom Šangajem so japonske bojne ladje izkrcale mornariške vojake, ki so zasedli nekatere dele mesta, druge pa obstreljujejo. Za trdnjavo Vusung se dnevno vršijo strahoviti boji. Kitajski vojaki branijo z obupno hrabrostjo to trdnjavo in tudi druge važne točke svoje rodne zemlje. Ako bi Kitajci bili tehnično tako dobro opremljeni s topovi, z bombami, ki jih mečejo

Japonci iz letal, in vobče z orožjem in municijo kakor Japonci, bi njihova obramba bila še veliko uspešnejša. — Navesti hočemo nekatere slike iz te krvave borbe.

Grozote medsebojnih bojev.

Poročevalec londonskega lista »Daily Herald« opisuje v tem listu dogodke v Šangaju, ki jih je videl na lastne oči. Najbolj grozoten je bil, tako opisuje ta očividec, japonski letalski napad na kitajski vlak z ranjenci. Kitajci so odpravili iz Šangaja v notranjost dežele dolg vlak, ki je bil nabito poln ranjencev in bolnih vojakov. Japonska bombna letala so vlak opazila in nenadoma napadla kljub vsem nasprotnim mednarodnim določilom. Spustila so na vlak več bomb, ki so docela razdejale en vagon, vrgle več drugih vozov s tira in povzročile 18 človeških žrtev. Nenadoma pa so se oglasili iz vlaka Kitajci s strojnicami. Tudi to ni bilo po pravih mednarodnih prava, vendar v tem primeru popolnoma opravičljivo. Japonska letala so se sicer umaknila, vendar pa so Kitajci nekatera izmed njih prisilili, da so pristala. Kitajci so plavalci na japonsko posadko prisilno pristalih letal, jo pobili in razmesarili. Tudi to je našlo smrt 18 japonskih častnikov in podčastnikov. Nekaterim so Kitajci iztrgali cela srca iz prs in druge dele.

Zadnji boji pred Harbinom.

Nek angleški časnikar opisuje kot očividec krvave borbe za najvažnejšo pokrajino v Mandžuriji, za mesto Harbin. Japonci so zasedli to mesto po jakih krvavih bojih. Ti boji so se končali s strašnim pokoljem Kitajcev. Izgube Kitajcev cenijo na 2200 mrtvih in nad 50 ranjenih. Na japonski strani je bilo po uradnih podatkih le 8 mrtvih in večje število ranjenih. To nesorazmerje pojasnjuje dejstvo, da so Kitajci večinoma neoboroženi in da razpolagajo le z malim številom strojnic. Razen tega je njihova pehota oborožena z povsem zastarelimi puškami. Nasprotno uporabljajo Japonci razven bombnih letal najbolj moderno napadalno orožje. Kitajske čete so zašle v japonski ogenj strojnic, ki so jih na stotine pobile. Na vojnji po cestah Harbina je videl dopisnik cele množice ranjenih kitajskih ujetnikov, ki so čakali na zdravniško pomoč. Japonci so uvedli v zasedenem mestu s proglasitvijo obsednega stanja zelo strog režim.

General Čangkaišek se priporoča za molitev.

General Čangkaišek, ki je sklenil svojo domovino braniti do poslednjega, je sprejel odposlanstvo misijonarjev, kateri delujejo na Kitajskem. Bil so v tem odposlanstvu 4 katoliški misijonarji in 21 protestantovskih. General je sprejel misijonarsko odposlanstvo v svoji vili, ki je blizu groba Sunjatsena, ustanovitelja kitajske republike. Čangkaišek je kristjan — krščen je bil od metodistov — ter je govoril z velikim spoštovanjem o krščanstvu. Prosil je navzoče misijonarje, naj bi za njega molili, mu pri izvrševanju njegove težavne na-

ZA MASIRANJE

pri prehlajenju, lenem krvnem toku in posebno pri revmatičnih bolečinah se že skozi 35 let najraje uporablja kot zanesljivo domače sredstvo Fellerjev blagodišeči Elsafliud. Pokrskna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341. Savska banovina.

loge pomagali ter z vsemi silami sodelovali, da bi Kitajsko rešili iz sedanjih težav z Japonci in tudi s komunisti. V imenu katoliških misijonarjev je govoril jezuitski pater Jacquinet, ki je poudarjal, da so katoliške cerkvene oblasti odredile molitve, ki se že dalje časa opravljajo za mir in zmago pravičnosti na Kitajskem. Kar se tiče komunizma, ga katoličani na vso moč pobijajo ter učijo otroke v šolah in tudi odrasle, da morajo spoštovati lastnino in zakonito oblast.

Jezuitski pater posreduje za žene in otroke.

Pater Jacquinet, ki je govoril, kakor je razvidno iz gorenjega poročila, v imenu katoliških misijonarjev pred generalom Čangkaišekom, se je zavzel za žene, otroke in siromake, da jih reši vojne pogube. Jacquinet že dolgo vrsto let dela v Čapeju, kitajskem predmestju Šangaja, ter je pravi oče ubogih ter trpečih. Podal se je k vrhovnemu poveljniku japonskih čet, admiralu Nomuri, ter ga prosil, naj dovoli premirje, dokler se ne bodo iz Čapeja odstranili bolniki, žene in otroci. Moški so že itak vsi pobiti od bomb in topovskih streljav, ali pa so ušli. Japonski admiral je takoj dovolil premirje ter patra pohvalil za njegovo človekoljubno posredovanje. S pomočjo mednarodnih čet in prostovoljcev se je mesto Čapej izpraznilo. Žene, otroci in bolniki so jokali, da je pretreslo vse opazovalce. Izpraznili so tudi trdnjavo Vusung. V trdnjavi je ostal od civilnega prebivalstva samo nekdanji angleški mornariški oficir David, 80letni starček, ki ima že 20 let v Vusungu malo gostilno. Vsi domači so ga zapustili, ostala sta pri njem samo dva psa, on pa noče zapustiti svoje hišice, marveč se da rajše pokonati pod njenimi razvalinami. — Japonci se pripravljajo na strahovite napade na Šangaj in Vusung. Dobivajo vedno nova ojačenja. Te dni je prispela japonska divizija 20.000 mož pehote in artilerije in veliko število letal. Prišle so tudi nove bojne ladje, tako da je tamkaj zbranih preko 40 japonskih vojnih ladij.

*

Vesoljno svobodomiselstvo molči k izgonu jezuitov iz Španije. Razlog je v tem, ker je ta izgon delo španskih svobodomislecev, vrana pa vrani oči ne izkolje. In vendar je izgon jezuitov iz lastne domovine delo nasilja. Jezuiti niso storili nobenega dejanja proti Španiji in njeni sedanji vladavini, nasprotno

so vedno najvestnejše izpolnjevali svoje državljanske dolžnosti. Niti ene krivde jim svobodomisleci ne morejo dokazati. Da jih preganjajo, je razlog v tem, ker ne morejo tekrovati z jezuiti, kar se tiče duha, znanja in izobrazbe. Kako drugače je vesoljno svobodomiselstvo postopalo l. 1909! Tudi takrat je šlo za španske zadeve. Ni šlo za jezuite, marveč za zadevo takozvanega svobodomiselstva. To je bil anarhistični frama-son Ferrer, ki je l. 1909 bil vodja revolucionarcev v Barceloni ter bil od pristojnega vojaškega sodišča obsojen na smrt in ustreljen. Takrat je vesoljno svobodomiselstvo od severnega do južnega tečaja zahrumelo in zajčalo. Sedaj pa, ko so se preganjali in izgnali popolnoma nedolžni jezuitje, so svobodomiselni bratci na vseh svetovnih kontinentih in otočjih umolkni. Za nje pomenja nasilje proti katoliški Cerkvi vdanim sinovom »svobodo«. Vredno je tudi omeniti, kako je židovsko časopisje po vsem svetu nastopalo v slučaju židovskega francoskega oficirja Dreyfusa, ki je bil od sodišča obsojen. Ni namreč mirovalo, dokler ni bil ta proces obnovljen in Dreyfus oproščen. Ko pa je šlo za jezuite, se ni ganil nobeden židovski časopis.

Na grobu sv. Franca Ksaverja. V prvi polovici meseca januarja je bilo telo velikega apostola vzhoda sv. Franca Ksaverja izpostavljeno v cerkvi očetov jezuitov v mestu Goi v Indiji. Iz vseh krajev Indije so prišli verniki, da se na grobu velikega misijonarja zahvalijo za milost spreobrnjenja svojih prednikov. Preko pol milijona vernikov je došlo iz raznih pokrajin. Vrsto pobožnosti je zaključila slovesna služba božja, ki jo je daroval patriarh Vzhodne Indije Veiera de Castro. Komisija najboljših zdravnikov je pregledala mrtvo truplo svetnikovo ter izjavila, da je gibljivost kože in mesa po 380 letih ohranjena na način, ki je naravno nerazložljivo. Sv. Franc Ksaver je namreč umrl leta 1552, tako da letos obhajamo 380letnico njegove smrti; za svetnika je bil proglašen leta 1622, je torej letos 310letnica te proglasitve. Telo sv. Franca se shranjuje, kakor rečeno, v Goi v Indiji, desna njegova roka pa v Rimu.

Stari oče kanibal, vnuk katoliški duhovnik. Na praznik Marije Brezmadežne — 8. decembra 1931 — je apostolski delegat za južno Afriko škof Gijlswijk v semenišču v Romi v Vasuto-deželi posvetil za duhovnika vasuto-črnca Rafaela Mohasi. Novoposvečenec je prvi domačin iz južne Afrike, ki je postal katoliški duhovnik. Njegov stari oče je še bil kanibal (ljudoželec). Mohasi je l. 1905 kot 15leten mladenič proti volji očetovi zapustil domačo hišo, da bi postal katoličan. L. 1909 se je dal krstiti. Da bi pridobil denarna sredstva za študije, je nekaj časa kot delavec delal v rudnikih v Johannesburgu. Od l. 1914 do l. 1921 je študiral. Ker je iskreno želel postati duhovnik, ga je neki pater pripravljal za to. Z njim se je pripravljalo za duhovniški stan še nekaj drugih črncev. Na praznik Marijinega Brezmadežnega spočetja se je Mohasijeva srčna želja izpolnila.

Japonci iz letal, in vobče z orožjem in municijo kakor Japonci, bi njihova obramba bila še veliko uspešnejša. — Navesti hočemo nekatere slike iz te krvave borbe.

Grozote medsebojnih bojev.

Poročevalec londonskega lista »Daily Herald« opisuje v tem listu dogodke v Šangaju, ki jih je videl na lastne oči. Najbolj grozoten je bil, tako opisuje ta očividec, japonski letalski napad na kitajski vlak z ranjenci. Kitajci so odpravili iz Šangaja v notranjost dežele dolg vlak, ki je bil nabito poln ranjencev in bolnih vojakov. Japonska bombna letala so vlak opazila in nenadoma napadla kljub vsem nasprotnim mednarodnim določilom. Spustila so na vlak več bomb, ki so docela razdejale en vagon, vrgle več drugih vozov s tira in povzročile 18 človeških žrtev. Nenadoma pa so se oglasili iz vlaka Kitajci s strojnicami. Tudi to ni bilo po pravih mednarodnih prava, vendar v tem primeru popolnoma opravičljivo. Japonska letala so se sicer umaknila, vendar pa so Kitajci nekatera izmed njih prisilili, da so pristala. Kitajci so plavalci na japonsko posadko prisilno pristalih letal, jo pobili in razmesarili. Tudi to je našlo smrt 18 japonskih častnikov in podčastnikov. Nekaterim so Kitajci iztrgali cela srca iz prs in druge dele.

Zadnji boji pred Harbinom.

Nek angleški časnikar opisuje kot očividec krvave borbe za najvažnejšo pokrajino v Mandžuriji, za mesto Harbin. Japonci so zasedli to mesto po jakih krvavih bojih. Ti boji so se končali s strašnim pokoljem Kitajcev. Izgube Kitajcev cenijo na 2200 mrtvih in nad 50 ranjenih. Na japonski strani je bilo po uradnih podatkih le 8 mrtvih in večje število ranjenih. To nesorazmerje pojasnjuje dejstvo, da so Kitajci večinoma neoboroženi in da razpolagajo le z malim številom strojnic. Razen tega je njihova pehota oborožena z povsem zastarelimi puškami. Nasprotno uporabljajo Japonci razven bombnih letal najbolj moderno napadalno orožje. Kitajske čete so zašle v japonski ogenj strojnic, ki so jih na stotine pobile. Na vojnji po cestah Harbina je videl dopisnik cele množice ranjenih kitajskih ujetnikov, ki so čakali na zdravniško pomoč. Japonci so uvedli v zasedenem mestu s proglasitvijo obsednega stanja zelo strog režim.

General Čangkaišek se priporoča za molitev.

General Čangkaišek, ki je sklenil svojo domovino braniti do poslednjega, je sprejel odposlanstvo misijonarjev, kateri delujejo na Kitajskem. Bili so v tem odposlanstvu 4 katoliški misijonarji in 21 protestantskih. General je sprejel misijonarsko odposlanstvo v svoji vili, ki je blizu groba Sunjatsena, ustanovitelja kitajske republike. Čangkaišek je kristjan — krščen je bil od metodistov — ter je govoril z velikim spoštovanjem o krščanstvu. Prosil je navzoče misijonarje, naj bi za njega molili, mu pri izvrševanju njegove težavne na-

ZA MASIRANJE

pri prehlajenju, lenem krvnem toku in posebno pri revmatičnih bolečinah se že skozi 35 let najraje uporablja kot zanesljivo domače sredstvo Fellerjev blagodišeči Elsafliid. Pokrskna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341. Savska banovina.

loge pomagali ter z vsemi silami sodelovali, da bi Kitajsko rešili iz sedanjih težav z Japonci in tudi s komunisti. V imenu katoliških misijonarjev je govoril jezuitski pater Jacquinet, ki je poudarjal, da so katoliške cerkvene oblasti odredile molitve, ki se že dalje časa opravljajo za mir in zmago pravičnosti na Kitajskem. Kar se tiče komunizma, ga katoličani na vso moč pobijajo ter učijo otroke v šolah in tudi odrasle, da morajo spoštovati lastnino in zakonito oblast.

Jezuitski pater posreduje za žene in otroke.

Pater Jacquinet, ki je govoril, kakor je razvidno iz gorenjega poročila, v imenu katoliških misijonarjev pred generalom Čangkaišekom, se je zavzel za žene, otroke in siromake, da jih reši vojne pogube. Jacquinet že dolgo vrsto let dela v Čapeju, kitajskem predmestju Šangaja, ter je pravi oče ubogih ter trpečih. Podal se je k vrhovnemu poveljniku japonskih čet, admiralu Nomuri, ter ga prosil, naj dovoli premirje, dokler se ne bodo iz Čapeja odstranili bolniki, žene in otroci. Moški so že itak vsi pobiti od bomb in topovskih strelcev, ali pa so ušli. Japonski admiral je takoj dovolil premirje ter patra pohvalil za njegovo človekoljubno posredovanje. S pomočjo mednarodnih čet in prostovoljcev se je mesto Čapej izpraznilo. Žene, otroci in bolniki so jokali, da je pretreslo vse opazovalce. Izpraznili so tudi trdnjavo Vusung. V trdnjavi je ostal od civilnega prebivalstva samo nekdanji angleški mornariški oficir David, 80letni starček, ki ima že 20 let v Vusungu malo gostilno. Vsi domači so ga zapustili, ostala sta pri niem samo dva psa, on pa noče zapustiti svoje hišice, marveč se da rajše pokonati pod njenimi razvalinami. — Japonci se pripravljajo na strahovite napade na Šangaj in Vusung. Dobivajo vedno nova ojačenja. Te dni je prispela japonska divizija 20.000 mož pehote in artilerije in veliko število letal. Prišle so tudi nove bojne ladje, tako da je tamkaj zbranih preko 40 japonskih vojnih ladij.

*

Vesoljno svobodomiselstvo molči k izgonu jezuitov iz Španije. Razlog je v tem, ker je ta izgon delo španskih svobodomislecev, vrana pa vrani oči ne izkolje. In vendar je izgon jezuitov iz lastne domovine delo nasilja. Jezuiti niso storili nobenega dejanja proti Španiji in njeni sedanji vladavini, nasprotno

so vedno najvestnejše izpolnjevali svoje državljanske dolžnosti. Niti ene krivde jim svobodomisleci ne morejo dokazati. Da jih preganjajo, je razlog v tem, ker ne morejo tekrovati z jezuiti, kar se tiče duha, znanja in izobrazbe. Kako drugače je vesoljno svobodomiselstvo postopalo l. 1909! Tudi takrat je šlo za španske zadeve. Ni šlo za jezuite, marveč za zadevo takozvanega svobodomiselstva. To je bil anarhistični frama-son Ferrer, ki je l. 1909 bil vodja revolucionarcev v Barceloni ter bil od pristojnega vojaškega sodišča obsojen na smrt in ustreljen. Takrat je vesoljno svobodomiselstvo od severnega do južnega tečaja zahrumelo in zajčalo. Sedaj pa, ko so se preganjali in izgnali popolnoma nedolžni jezuitje, so svobodomiselni bratci na vseh svetovnih kontinentih in otočjih umolkni. Za nje pomenja nasilje proti katoliški Cerkvi vdanim sinovom »svobodo«. Vredno je tudi omeniti, kako je židovsko časopisje po vsem svetu nastopalo v slučaju židovskega francoskega oficirja Dreyfusa, ki je bil od sodišča obsojen. Ni namreč mirovalo, dokler ni bil ta proces obnovljen in Dreyfus oproščen. Ko pa je šlo za jezuite, se ni ganil nobeden židovski časopis.

Na grobu sv. Franca Ksaverja. V prvi polovici meseca januarja je bilo telo velikega apostola vzhoda sv. Franca Ksaverja izpostavljeno v cerkvi očetov jezuitov v mestu Goi v Indiji. Iz vseh krajev Indije so prišli verniki, da se na grobu velikega misijonarja zahvalijo za milost spreobrnjenja svojih prednikov. Preko pol milijona vernikov je došlo iz raznih pokrajin. Vrsto pobožnosti je zaključila slovesna služba božja, ki jo je daroval patriarh Vzhodne Indije Veiera de Castro. Komisija najboljših zdravnikov je pregledala mrtvo truplo svetnikovo ter izjavila, da je gibljivost kože in mesa po 380 letih ohranjena na način, ki je naravno nerazložljivo. Sv. Franc Ksaver je namreč umrl leta 1552, tako da letos obhajamo 380letnico njegove smrti; za svetnika je bil proglašen leta 1622, je torej letos 310letnica te proglasitve. Telo sv. Franca se shranjuje, kakor rečeno, v Goi v Indiji, desna njegova roka pa v Rimu.

Stari oče kanibal, vnuk katoliški duhovnik. Na praznik Marije Brezmadežne — 8. decembra 1931 — je apostolski delegat za južno Afriko škof Gijlswijk v semenišču v Romi v Vasuto-deželi posvetil za duhovnika vasuto-črnca Rafaela Mohasi. Novoposvečenec je prvi domačin iz južne Afrike, ki je postal katoliški duhovnik. Njegov stari oče je še bil kanibal (ljudoželec). Mohasi je l. 1905 kot 15leten mladenič proti volji očetovi zapustil domačo hišo, da bi postal katoličan. L. 1909 se je dal krstiti. Da bi pridobil denarna sredstva za študije, je nekaj časa kot delavec delal v rudnikih v Johannesburgu. Od l. 1914 do l. 1921 je študiral. Ker je iskreno želel postati duhovnik, ga je neki pater pripravljal za to. Z njim se je pripravljalo za duhovniški stan še nekaj drugih črncev. Na praznik Marijinega Brezmadežnega spočetja se je Mohasijeva srčna želja izpolnila.

Srečanje dveh papežev.

V Rimu pripovedujejo ta-le doživljaj: Mlad duhovnik je potoval iz Milana v Rim. Ker ni imel dovolj denarnih sredstev, je šel pač peš. Po vseh mestih, kamorkoli je prišel, je obiskal cerkve in je opravljal tamkaj svojo pobožnost. Lepega spomladnega jutra je baš odmaševal v stolni cerkvi v Mantui in je hotel posetiti škofa, o kojega blagoslovljenem delovanju je že bil tolikanj slišal.

Cerkovnik, kateremu je bil zaupal namen obiska, mu je odsvetoval. Rekel mu je, da mora visoki gospod sprejeti predpoidne celo vrsto cerkvenih organizacij, gotovo ne bo imel časa za tujca. Mlad duhovnik pa si je hotel ogledati vsaj lepo škofovo palačo in opraviti v senci dvorišča brevir. Vstopil je skozi majhna vrata v prostorno poslopje. Upal je, da bo zadel na kakega služabnika ali duhovnega tovariša, ki bi mu bil razkazal znamenitosti škofovske prestolice. Zašel je v teman in hladen hodnik, kjer je vladala popolna tišina. Vsa vrata iz hodnika v sobe so bila odprta in je bilo mogoče vse pregledati.

Slednjič je čul obiskovalec ropot — kavinega mlina. Prišlo mu je na misel, da mora gotovo biti nekdo v kuhinji, ki mu bo pokazal pot na dvorišče ali na vrt. Splazil se je skozi priprta vrata v ozko sobo, katero je razsvetljevalo le majhno okno. — »Dobro, da ste prišli, moj ljubi«, ga je ogovoril prijazen glas, »glede tega modernega mlina se še ne spoznam. Morda poskusite vi srečo s to napravilo!« Predno se je mladi kaplan zavedel, kako in kaj, že je držal novi mlin v rokah. Častitljiva postava se je dvignila. »Mojo sestro so nenadoma poklicali k bolniku, si moram pač sam pripraviti zajutrek.« Bil je škof iz Mantue, ki je govoril te besede.

Mladi duhovnik je stisnil mlin med kolena in je mlet z vso močjo. Jednako merno mletje je pričelo, da je pogodil srečo z napravo.

»Prečastiti, bil sem uverjen, da ste moj tajnik«, se je opravičeval cerkveni knez. »Ne boste mi zastoj na pomoč, povabim vas, da popijete z menoj skodelico kave.«

Nagovorjeni je vstal in se poklonil škofu. Nikdar še ni bil sprejet od kakega škofa v kuhinji. Slednjič mu je dal škof v roke še meh, s katerim je podpiral žerjavico in rekel: »Tak je naš poklic!«

Na opisanem doživljaju bi ne bilo nič kaj posebnega, ako bi ne bil postal takratni mantuanski škof poznejši papež Pij X. — in oni mladi duhovnik naš sedanji sv. Oče Pij XI.

Nečloveška vojna sredstva

Poskusi, izločiti nečloveška vojna sredstva, so stari najmanj 800 let. Leta 1139 se je vršil drugi lateranski cerkveni zbor. Ob tej priliki so predlagali škofje, naj oblasti prepovedo uporabo tedaj najnovejšega bojnega orožja takozvane »Matras-pušice«. Te velike jeklene pušice so predrle vsak oklep in

je z železjem zavarovani vitez bil brez moči napram strelcu iz zasede. Cerkveni zbor je sklenil, da se te pušice prepovedo, papež je potrdil sklep škofov in je izdal tozadevno pismo (encikliko) na naslov celotnega katoliškega sveta.

Od omenjenega papeževega koraka je minilo osem stoletij, ne da bi bil potihnil boj proti nečloveškim bojnim sredstvom. Resnični zaključki tega boja pa so ostali do današnjega dne prav malenkostni.

Zenevska posvetovanja mednarodnega Rdečega križa so dosegla, da je bila prepovedana za celi svet raba dum-dum patron. Nikdo se za to prepoved ni zmenil in rajna Avstrija je začela prva v svetovni vojni streljati na Ruse z dum-dum patronami.

Društvo narodov je izdelalo načrt prepovedi glede rabe strupenih plinov v vojni, a je padel ta predlog na najhujši odpor. Najnovejša razorožitvena konferenca v Ženevi se je bavila kakor lateranskih cerkveni zbor z izločitvijo nečloveških vojnih sredstev.

Bojna tehnika je od svetovne vojne do danes neverjetno napredovala. Avtomatična puška ter strojnica bosta orožje bodoče vojne. Tanki, ki so igrali zadnja leta svetovne vojne veliko ulogo, zavzemajo danes glede moderne opreme armad prvo mesto. Moderni tanki dosežejo na navadni cesti hitrost srednje močnega avtomobila. Preko polj in gričev brzi tank s 30—40 km na uro. Kolona tankov ne pozna ob času napada nikakih ovir, ker gre preko potokov in rek, do živega jej ne more ne topništvo in ne strupeni plini.

Strojna vojna, ki ogroža celokupno človeštvo 20. stoletja z vsemi grozovitostmi, je najbolj nečloveški način borbe, ki je osamljen v zgodovini.

Bombe, ki bodo vržene na tisoče in tisoče iz višine več tisoč metrov; strupeni plini, katerim bosta z isto smrtno nevarnostjo izpostavljeni vojak in civilist; smrtonosni žarki, na kojih izpopolnitvi se dela z mrzlično naglostjo, ne bodo delali nobenega razločka med vojakom v jekleni čeladi, med delavcem v delavnici, med mirnim potnikom na cesti in med otrokom na igrišču.

Nova vojna, najbolj nečloveška ter najbolj strahotna, kar jih pozna doslej svet, bi pomenila po mnenju evropskih državnikov uničenje Evrope in konec zapadne kulture.

*

Krog zadeve mariborske Kmetijske eksportne zadruga. Zadnjič smo poročali, da je državno pravdnštvo ukazalo zapečatiti poslovne prostore mariborske Kmetijske eksportne zadruga, ki se je pečala s posmrtnimskim zavarovanjem, in aretirati člane upravnega odbora zadruga. Dne 10. februarja je sklenil senat trojice mariborskega okrožnega sodišča, da ostanejo trije aretirani člani glavnega odbora: Krištofič, Žunkovič in Kenda še nadalje v preiskoval-

nem zaporu, ker se vrši pregled poslovnih knjig. — Mariborsko drž. pravdnštvo je odredilo zapečatenje podružnic Eksportne zadruga v Ljubljani in v Zagrebu. Radi zadeve z omenjeno zadrugo razglasa uradna stran sledeče: Javnost v njene lastne koristi opozarjamo, naj odklanja poverjenike Kmetijske eksportne zadruga v Mariboru, ki baje nabirajo še nove člane, dokler ne bo zadeva popolnoma razčiščena.

Pol milijona dinarjev za Sokola. V banovinskem proračunu dravske banovine za naslednje budžetsko leto se nahaja podpora Sokolu v znesku 500 tisoč dinarjev. Na seji banovinskega sveta je notar Jereb iz Konjic v zvezi z drugimi gospodi predlagal, naj se ta banovinska podpora zviša na 1 milijon dinarjev. Predlog ni uspel.

Vseničilišni profesor v Ljubljani ter častni kanonik lavantinski g. dr. Fran Lukman je pri povratku na svoje stanovanje na Poljanski cesti v Ljubljani spodrsnil na oledeneli poti in si je zlomil pri padcu nogo. Blagemu gospodu profesorju želimo skorajšnjega okrevanja.

Smrtna obsodba. Mariborski senat je obsodil dne 13. februarja znanega zločinca Štefana Faleža na smrt na vešalih. Obsojeni se je tokrat zagovarjal radi 14 zločinov in sicer: štirih tatvin, treh vlomov, šest posilstev in roparskih napadov in radi roparskega umora posestnice Julijane Heričeve v Gačniku pri Jarenini v noči dne 28. avgusta m.l. Falež smrtne obsodbe ni sprejel.

Volu posestnika Josipa Kolariča v Krčevini pri Mariboru je spodrsnilo pri napajanju, da je padel v globok ribnik in so ga komaj rešili.

Krvav obračun na maškeradi. V Koreni pri Vurbergu so imeli na pustni večer kmečki fantje maškerado. Posestniški sin Jožef Greifoner se je sprl s Feliks Škofičem. Škofič je zabodel Greifonerja dvakrat v prsa in so težko ranjenega prepeljali v mariborsko bolnico.

Pri gašenju ga je sunil v trebuh. V Vojnici pri Cirkovcah so obhajali gostijo. Ob tej priliki se je zbrala pretežna večina vaščanov krog hiše, kjer so rajali svatje. Na drugem koncu sela se je vnela hiša, ki je že bila vsa v plamenih, ko so se lotili gašenja gasilci. Ogenj je bilo mogoče le omejiti, hiša je pogorela. Pri gašenju sta se sprla en gasilec ter posestnik Bauman. Gasilec je sunil Baumana v trebuh tako močno, da mu je pretrgal čreva in je težko poškodovan moral v bolnico v Maribor.

Strel iz zasede. Kovaški pomočnik Ivan Tomažič iz Stoincev pod Ptujem se je podal zvečer na obisk k staršem v Malo vas. Iz teme je nenadoma počil strel in zadel Tomažiča v stopalo desne noge. Obstreljeni napadalca ni videl.

Po neprevidnosti prevrnjena petrolejka povzročila požar. Na Stari cesti v Prlekiji se je podala posestnica Amalija Pangerčič s petrolejko na skedenj po krmo. Leščerba je ženski padla iz rok, zanetila slamo in ves skedenj je bil mahoma v objemu plamenov. Pogorela sta hlev in skedenj, rešili so živino ter nekaj gospodarskega orodja. Škodo cenijo

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čekovni rač. 10.903.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Besedna bitka za razorožitev.

V Zenevi zboruje svetovni parlament, da reši vprašanje razorožitve. Ali ga bo rešil? Eden vprašaj ne zadostuje, morali bi napraviti več vprašajev. Ako bi vse bilo odvisno od besed, bi to težavno in pereče vprašanje bilo na tem ženevskem zasedanju rešeno. Vsi odposlanci posameznih držav, ali bolje rečeno posameznih vlad, so se izjavili za razorožitev. Ženevski govori se kar topijo in cedijo miroljubnosti in pripravljenosti k razoroženju. Zastopnik Italije zunanji minister Grandi se je v svojem za razorožitev se v nemajočem govoru pritoževal o prevlasti orožja, o kateri se po krivici govori, da je v službi pravice.

Tudi japonski delegat Mačudejra je zapiskal na mirovno piščal ter je svoj govor zaključil z besedami: »Japonska je pripravljena storiti vse, kar je v njeni moči in v mejah političnih možnosti, da se znižajo izdatki za oboroževanje in porabijo v boljše namene, pod pogojem, da ne bo ogrožena varnost države. Upamo, da se bodo prijateljski odnošaji in zaupanje med posameznimi narodi okrepili z vzajemnim naporom vseh držav, da dosežemo mir, po katerem vse človeštvo tako željno hrepeni.« Škoda, da ni bil sprejet predlog kitajskega odposlanstva, naj bi se v sejni dverani v Zenevi napravila pojačena radio-sprejemna postaja. Tako bi bilo mogoče slišati v Zenevi gromenje japonskih topov izpred Šangaja, katero noben človek tudi z najmilejšimi in najbolj sladkimi besedami ne more pretolmačiti kot pesem skladnosti in miru. Da so se tudi zastopniki vseh drugih držav, počenši od Angleža Simona preko Nemca Brüniga in Rusa Litvinova do odposlanca poslednje države, izjavili kot pristasi in zagovorniki mirovne in razorožitvene ideje, ni treba posebej poudariti; zadostuje namreč, da to zabeležimo.

Omeniti pa je posebno treba francoski razorožitveni načrt, ki ga je na razorožitveni konferenci predložil ter vneto in spretno zagovarjal minister Tardieu. Ta načrt je zasnovan na podlagi načela, da je treba prej narodom zagotoviti varnost in šele potem misliti na razorožitev. Ima to prednost, da se opira na Zvezo narodov, katere moč naj se zepi s tem, da se da Zvezi na razpoložbo oborožena sila. Zveza narodov nikakor ne more prisiliti kršileca miru, da odloži orožje, ker nima na razpoložbo oborožene sile. V smislu francoskega

predloga je treba temu velikemu nedostatku odpomoči s tem, da članice dajo Zvezi narodov na razpoložbo oborožene čete. Prav v kitajsko-japonskem sporu se je Zveza narodov pokazala brez vsake moči radi tega, ker ne razpolaga s silo, s katero bi lahko svoje sklepe tudi udejavila. Glede oboroženih sil na suhem in na morju pravi predlog, da jih bodo smele imeti samo tiste države, ki se obvežejo, da bodo del teh stavile na razpoložbo Zvezi narodov, če bi jih ta rabila. Ta določba zadeva predvsem težko topništvo in ladje, oborožene s težkim topništvom ter podmornice nad določeno tonažo. Treba je ustanoviti mednarodno vojno policijo, ki naj bi bila na razpoložbo Zvezi narodov, da lahko napravi red v primeru mednarodnega spopada. Francija bi bila pripravljena dati na razpoložbo eno brigado vojaštva, eno pomorsko divizijo in mešano skupino letalstva. V primeru spora bi bila obveznost posameznih držav glede oborožene sile, ki naj jo stavijo na razpoložbo Zvezi narodov, različna, glede na to, kje je vojna izbruhnila. — V svojem govoru, s katerim je tolmačil in zagovarjal francoski načrt, je Tardieu med drugim poudaril, da je za omejitve oboroževanja predvsem treba izpolniti 4 pogoje, ki so neobhodno potrebni in nujni pred vsako razorožitvijo. Ta vprašanja so varnost, izvrševanje splošnih obveznosti, ki jih imajo izpolnjevati posamezne države, upoštevanje zemljepisnega položaja držav in posebne okoliščine. Vsak pravi in izvršljivi razorožitveni načrt mora temeljiti na pravih Zvezah narodov, kakor v resnici temelji francoski načrt. Zveza narodov ne sme ostati slabotno društvo, kakor je bila dosedaj, marveč se mora ojačiti. Miru tako dolgo ne bo, dokler se ne okrepi Zveza narodov, edina sila na svetu, ki bi mogla uspešno preprečiti kršitev miru.

*

Mussolini pri papežu. Dne 11. februarja, na dan tretje obletnice lateranske pogodbe, je sprejel papež Pij XI. italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija v svoji zasebni kužni z izrednimi častmi in se je razgovarjal z njim eno uro. Ob priliki Mussolinijevega poseta v Vatikanu

je bila vsa vatikanska država v zastavah in vatikansko glasilo je izšlo v posebni izdaji. Mussolini se je pripeljal v Vatikan z velikim spremstvom fašistov, vojaštva in avtomobilov. Na trgu sv. Petra je pričakovala Mussolinija papeževa garda. Po razgovoru s papežem se je podal Mussolini z vsem spremstvom k vatikanskemu državnemu tajniku kardinalu Pacelliju, pri katerem se je pomudil pol ure. Po ogledu vatikanske palače je šel ministrski predsednik v cerkev sv. Petra, kjer je pokleknil pred glavnim oltarjem ter nad grobom sv. Petra in je tamkaj molil. Istega dne popoldne je sprejel Mussolini vatikanskega državnega tajnika kardinala Pacellija, ki mu je vrnil opoldanski obisk.

Hindenburg je pristal na to, da bo prevzel kandidaturo za predsednika nemške republike.

Japonci neprestano izkrcavajo pred Šanghajem nove čete, s katerimi napadajo trdnjavo Vusung, ki je pa odslej odbila vse napade in je stala Japonce težke žrtve. Japonske čete so v Šanghaju korakale skozi mednarodni del mesta in so tamkaj celo pretepli ameriškega podkonzula in še nekega drugega ameriškega državljana. Radi teh dogodkov je zavladalo veliko ogorčenje med inozemci proti Japoncem. Kitajci dobivajo od vseh strani ojačenja in so pripravljene, da se branijo do zadnjega moža. Te dni je pričakovati srditih bojev med napadalci Japonci ter med branitelji Kitajci.

*

Slike iz vojne na vzhodu.

Vojna med Japonci in Kitajci ni sicer bila napovedana, kakor je doslej bila navada med civiliziranimi narodi, marveč so se začele srdite borbe med japonskimi in kitajskimi četami ter trajajo naprej. Japonci so zavzeli s svojo dobro oboroženo armado najvažnejše postojanke v Mandžuriji, naposled mesto Harbin ob vzhodno-kitajski železnici. Pred najvažnejšim kitajskim trgovskim mestom Šangajem so japonske bojne ladje izkrcale mornariške vojake, ki so zasedli nekatere dele mesta, druge pa obstreljujejo. Za trdnjavo Vusung se dnevno vršijo strahoviti boji. Kitajski vojaki branijo z obupno hrabrostjo to trdnjavo in tudi druge važne točke svoje rodne zemlje. Ako bi Kitajci bili tehnično tako dobro opremljeni s topovi, z bombami, ki jih mečejo